

Danmarkskortet viser hvilke kommuner, der har en nærdemokratipolitik, er i gang med eller overvejer at udarbejde en sådan, samt kommuner, der ikke har en nærdemokratipolitik. Læs mere om nærdemokrati og det elektroniske netværk www.plan09.dk.

Elektronisk netværk

Dansk Byplanlaboratorium og Plan09 har i samarbejde oprettet et elektronisk netværk, som omfatter hele 91 kommuner:

Formålet er at styrke videndelingen på planom-rådet mellem de danske kommuner samt give overblik over gode eksempler på fornyelse af planlægningen.

Kortet med yderligere oplysninger findes på www.plan09.dk og bliver fra maj til et interaktivt GIS-kort, hvor du kan finde kontakt-info samt følge links til relevante emner på kommunernes egne hjemmesider.

UDVIKLER I GODE PLANER SAMMEN?

Kommunerne sætter fokus på borgerinddragelse, nedsætter lokalråd og udarbejder nærdemokratipolitikker med gode hensigter. Men at få det til at fungere, så processerne lever op til forventningerne – dét er kunsten. Plan09 har set nærmere på arbejdet med nærdemokratipolitik og inddragelse af borgerne i planstrategiprocesserne. Her er tre eksempler på, hvordan arbejdet kan gribes an.

Nærdemokrati, lokaldemokrati, borgerinddragelse, landsbyråd - kært barn har mange navne. Det handler kort og godt om, hvordan dialogen mellem borgere, politikere og embedsmænd styrkes.

Interessen for at styrke dialogen er meget stor i de 98 kommuner. Det afspejler sig bl.a. i de første besvarelser i et elektronisk netværk om planlægning, som er etableret af Plan09 og Dansk Byplanlaboratorium. 2/3 af landets kommuner har allerede en politik for nærdemokrati og borgerinddragelse, er i gang med eller overvejer at udforme en sådan politik.

Samme tendens viste sig i forbindelse med 1. udbudsrunde af eksempelprojekter i Plan09, hvor mange af de 27 ansøgninger fra i alt 39 kommuner rummede nye bud på, hvordan borgerinddragelsen i planstrategiprocessen kan styrkes. I første generation af planstrategier i 2002-03 var borgerinddragelsen netop et svagt punkt, men der er altså tegn på at borgerne inddrages i langt højere grad i denne omgang.

Lokal debat om planstrategien

Holbæk Kommune har netop offentliggjort en ny planstrategi, som bl.a. er resultatet af en lang nærdemokratiproces, der startede allerede i 2004. Holbæk skiller sig ikke blot ud ved at være tidligt i gang, men også ved en stærk, politisk forankring. Her er der nedsat 17 lokalfora, og samarbejdet med politikerne er formaliseret. Det er aftalt, at politikere og lokalfora mødes minimum to gange årligt, når byrådets fem dialogudvalg drager på turné til de 17 lokalfora. På forårets møder i marts 2007 diskuteres planstrategien, der som noget nyt rummer et afsnit for hvert lokalområde. Planstrategien rummer også meget konkrete udpegninger af fremtidige byudviklingsområder mv.

Kommunen står midt i et pilotprojekt for Holbæk by, hvor nærdemokratiet er vanskeligere at organisere. Udfordringen har som i så mange andre byer været: Hvad definerer et lokalområde i en by? Holbæks pilotprojekt inviterer borgerne til at spille ud med, hvad der interesserer dem. Hvorefter kommunen systematiserer, lader folk mødes på tværs og understøtter borgernes initiativer.

PLAN09

Plan09 og COK afholder et seminar den 16. maj om borgerinddragelse, hvor værktøjer præsenteres og afprøves på stedet.

Læs mere på www.plan09.dk. Her findes også links til Holbæk, Århus og Guldborgsund.

Et karakteristisk træk ved Holbæk Kommunes borgerinddragelse er, at man løbende evaluerer og justerer metoder. Målet er, at borgerinddragelsen sker til både borgernes, politikernes og embedsmændenes tilfredshed – udvikling kræver eksperimenter.

En event skaber lokal opmærksomhed

De fem første eksempelprojekter i Plan09 giver andre bud på, hvordan borgerinddragelsen i den overordnede planlægning kan styrkes. Guldborgsund Kommune forsøger med en "lokalpolitisk Galathea-ekspedition", hvor kommunalbestyrelsens medlemmer sætter hinanden stævne på skibet "Haabet", der på en tre dages sejlads lægger til i havnebyerne. Ambitionen er at formulere en fælles vision for udviklingen af byerne.

Borgerne inddrages på to måder: Når "Haabet" lægger til kaj, vil politikerne gå i land og møde borgerne. Men forinden er udvalgt en række nøglepersoner ved hjælp af de såkaldte ressourcebaserede dialogmetoder (bl.a. kendt fra kvarterløftprojekterne). Nøglepersonerne indgår i en ekstern følgegruppe til planstrategiarbejdet, og de får bl.a. mulighed for at fremlægge ideer for politikerne under sejladsen. Ekspeditionen finder sted den 7.–9. maj.

Kortlægning af borgernes holdninger og adfærd

Århus Kommune går en anden vej. I forarbejdet til planstrategien lægges der især vægt på dialogen med kommunens "fællesråd" og interesseorganisationer. Men som led i planlægningen af det åbne land arbejder kommunen også med at indhente viden om borgernes holdninger og adfærd. Det sker ved at benytte et elektronisk borgerpanel med 2200 århusianere, i erkendelse af, at det er vanskeligt at inddrage borgerne i den overordnede planlægning vha. traditionelle metoder som fx borgermøder. Det elektroniske borgerpanel er etableret som opfølgning på den såkaldte Århusmodel for borgerinddragelse.

Inddragelsen sker således mere indirekte, end når borgerne ved et møde går i dialog med politikerne om en konkret plan. Men metoden har sine fordele. Forskning viser fx, at borgerne holdningsmæssigt ofte prioriterer adgangen til det åbne land højt, på trods af, at de ikke altid benytter sig af mulighederne. Ved både at belyse holdninger og adfærd skabes der et solidt vidensgrundlag for arbejdet med planlægningen af det åbne land. Også dette er et af fem Plan09 eksempelprojekter.

Start med en køreplan for borgerinddragelse

Desværre: Ingen kan levere den færdigpakke løsning på god borgerinddragelse. Derfor er det en god idé at starte med en køreplan for, hvordan man vil inddrage borgerne i netop den proces, man står overfor. I hver enkelt proces må det afgøres hvilken form for inddragelse, der er den bedste i lige netop dette tilfælde.

I det konkrete arbejde må de kendte borgerinddragelsesmetoder løbende udfordres. Det, der virkede i går, har ikke nødvendigvis samme effekt i morgen. Er sagen uproblematisk, vil processen kun omfatte den lovbestemte høring og være hurtigt overstået. Rummer sagen meget konfliktstof, skal der flere metoder i anvendelse.

En køreplan for borgerinddragelse kan fx afklare følgende spørgsmål:

- Skal borgerne inddrages, inden politikerne kommer på banen?
- Hvem skal inddrages – og hvornår? Skal der gøres en særlig indsats for at få udvalgte grupper i tale – fx børn og unge?
- Hvilke aktiviteter skal der gennemføres - borgermøder, en seminar dag, cafédiskussioner eller etablering af nye netværk?
- Hvilke medier anvendes bedst til at kommunikere budskaberne ud?

"Køreplaner for borgerinddragelse" er et redskab, som skal udvikles. Plan09 vil sætte emnet på dagsordenen og modtager gerne eksempler på plan09@sns.dk

Svend Erik Rolandsen & Christina Krog,
Plan09

Landgang for Guldborgsunds kommunalbestyrelse, når den lokalpolitiske Galathea-ekspedition lægger til kaj i kommunens seks havnebyer. Tegning: Tobias Mikkelsen

